

КОМІТЕТ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ — ВІДДІЛ ТОРОНТО

У 100-ліття народження
сл. п. Симона Петлюри

ПРЕЗИДЕНТА

Української Народньої Республіки

Торонто, листопад 1979 р.

СИМОН ПЕТЛЮРА

Симон Петлюра, великий син українського народу, народився 10 травня 1879 року в місті Полтаві. Рід Петлюри був козацький. Рідна бабуся Симона була ігуменею манастиря в Криму, а дідусь був основоположником Київського Іонівського Скиту.

Симон Петлюра ходив перше до школи при церкві, а потім вчився у Полтавській духовній бурсі.

Юнаком, 16-ти років, Симон пішов вчитися на священника в Полтавській семінарії. У той час український народ зазнавав великих утисків під владою Москви, яка забороняла друкувати книжки та часописи українською мовою, навіть українські пісні доводилось співати на сценах пофранцузьки, були заборонені будь-які українські товариства. Вони існували потайно і Симон вступив до потайної (нелегальної) української семінарської громади та до РУП (Революційної Української Партії) для боротьби з Москвою за вільну самостійну українську державу.

За національну українську діяльність Симона виключили в останньому році студій з семінарії. Тоді Симон Петлюра повністю поринув у боротьбу Революційної Української Партії. На весні 1902 року, РУП зорганізувала великі селянські повстання і Симон Петлюра активно брав участь у їх підготовці. Російська поліція була б заарештувала Симона, але йому вдалося виїхати на Кубань, де два роки працював науковцем в архівах кубанського війська під керівництвом проф. Ф. А. Щербини.

Восени 1904 року Симон повернувся з Кубані до Києва, але тут загрожувало йому арештування, тому нелегально поїхав на Західну Україну, яка була тоді під пануванням Австро-Угорщини. Там у Галичині, у Львові, Симон Петлюра писав в українських часописах і в виданнях Наукового Товариства ім. Т. Шевченка, бував часто в Івана Франка.

Під австрійською владою українці мали більші права, як під московським царатом, мали свої школи, видавництва, часописи і всякі товариства, отож Галичина зробила

на Симона Петлюру велике і приємне враження. 1905 року в Росії вибухла революція, тому царська влада мусіла признати право вживати українську мову. В грудні 1905 року, Симон Петлюра повернувся до Києва і тут до кінця 1908 року працював в українській пресі. Але революційна весна була скороминуча, російський уряд відновив переслідування українців. Симон Петлюра мусів покинути Україну і жив у Москві в Росії. Там він одружився з українкою Ольгою Більською і вони мали єдину доню Лесю. Симон Петлюра заробляв на життя звичайною бюровою працею.

Непересічні здібності Симона Петлюри полонили багатьох осіб українців і неукраїнців, а навіть росіян. Він став приятелем великого російського лінгвіста німецького роду, академіка Всеросійської Академії Наук, Федора Корша. Через Корша та інших впливових осіб Симон Петлюра популяризував українську справу.

Корш високо оцінив Петлюру, він сказав, що українці не знають, кого вони мають між собою в особі Симона Петлюри. Такі, як Петлюра, назав він, у старовину засновували династії, а в сучасні часи стають національними героями. В 1912 році Симон Петлюра почав редагувати журнал російською мовою "Українське Життя", де він інформував росіян та інших чужинців про Україну. Мовою ворога він будував українську справу.

Вибух Першої світової війни привів до нових знущань над українцями під царською владою. Заборонено українську пресу, заарештовано багатьох діячів, "Українське життя" врятувалося лише тому, що було видаване російською мовою.

У березні 1917 року українські вояки в столиці Росії в Петербурзі започаткували революцію, скинуто царя і до влади прийшли російські демократи, але скоро показалося, що Україна мусить боротися за свої права теж з російськими демократами як і з царатом. З вибухом революції Симон Петлюра повернувся до Києва і поринув у організацію українського війська.

В Києві почала творитися державна влада України, Українська Центральна Рада. На передове місце між державними діячами почав вибиватися Симон Петлюра. В травні 1917 року він узяв участь у I-ому Всеукраїнському Вій-

ськовому З'їзді в Києві. З'їзд вибрав його головою Українського Військового Генерального Комітету. Симон Петлюра всеціло віддався справі формування української армії. Потім обрали його Головою Уряду України, т. зв. Директорії, і на становище головного отамана, начального вождя армії і фльоти.

Проти України знову виступила Москва, вже большевицька. Симон Петлюра довго і завзято керував оборонною боротьбою з переважаючими силами московсько-большевицьких загарбників, але знеможене українське військо не вдержало ворожої навали. Українська армія відступила на Захід. Симон Петлюра виїхав за кордон, спершу до Варшави, опісля до Парижу і очолював Закордонний Уряд України, та провадив дальшу боротьбу проти Москви. І Москва наслала на нього свого наємного агента Шварцбарта, який 25 травня 1926 року вбив Симона Петлюру сімома стрілами на вулиці Парижу.

Симон Петлюра умер тілом, але духом він живий в українському народі. Ім'я Симона Петлюри стало легендарним і вічним закликот проти смертельного ворога України, та кличем до боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу.

Саме минає сто років від дня народження українського Вашингтона, великого сина України, борця і мученика за волю України — Симона Петлюри. І в це сторіччя українці в усіх країнах свого поселення вшановують світлу пам'ять великого героя, що віддав своє життя в боротьбі за волю України.

Він — серед нас. Про нього чути мову
У всьому світі, серед всіх країв —

Чи в канадійських преріях безкраю,
Чи на Міссурі дальніх берегах,
Чи в пралісах гарячих Парагваю,
Чи в австралійських висохлих степах...

Одно наймення — Отаман Петлюра! —
І чути вже — прислухайся! — здаля
Нестримний гурніт — буде, буде буря! —
Це Україна крила розправля!

Микола Щербак (уринок з поеми)